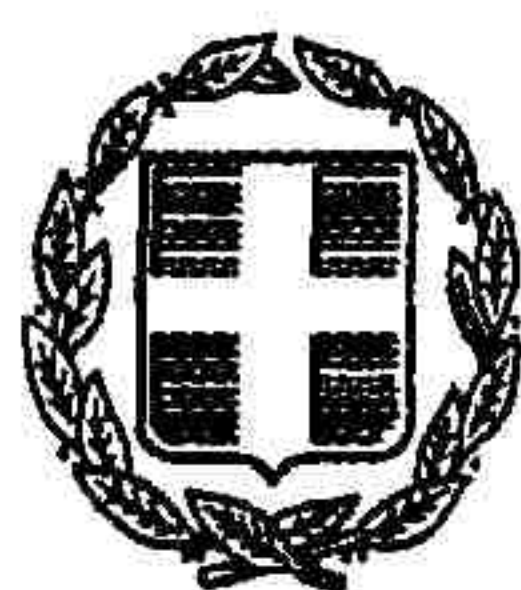

11 Νοε. 2014

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΥΠΟΥΡΓΟΥ
ΑΥΤΟΤΕΛΕΣ ΤΜΗΜΑ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗΣ
ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

Αθήνα, 10.11.2014
Αρ. Πρωτ.: ΥΠ.ΠΟ.Α/ΓΡ.ΥΠ./Κ.Ε./204

Ταχ. Δ/ση: Μπουμπουλίνας 20
Ταχ. Κώδ : 106 82
Τηλέφωνο : 2131322-362, 363, 368
Fax : 210-82.01.426

ΠΡΟΣ: Βουλή των Ελλήνων
Δ/ση Κοινοβουλευτικού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων
ΚΟΙΝ: 1. Βουλευτή κ. Θεόδωρο Καράογλου
2. Υπουργείο Εξωτερικών

Θέμα: Απάντηση στη με αριθμό πρωτοκόλλου 3737/17.10.2014 Ερώτηση με θέμα: «Ανταλλαγή οστών Τσάρου Σαμουήλ με τα Βυζαντινά χειρόγραφα και τους θησαυρούς της Μονής Εικοσιφοινίσσης»

Σε απάντηση της με αριθμ. πρωτοκόλλου 3737/17.10.2014 Ερώτησης του Βουλευτή κ. Θεόδωρου Καράογλου και σύμφωνα με τα στοιχεία που έθεσαν υπόψη μας οι αρμόδιες υπηρεσίες μας, σας γνωρίζουμε τα εξής:

Η βασιλική του Αγίου Αχιλλείου στις Πρέσπες κτίστηκε μετά το 983 ή το 986, από τον τσάρο των Βουλγάρων Σαμουήλ με σκοπό να στεγάσει το σκήνωμα του Αγίου Αχιλλείου, επισκόπου Λαρίσης, το οποίο είχαν μεταφέρει από τη Λάρισα τα βουλγαρικά στρατεύματα, μετά την κατάληψη και δήωση της θεσσαλικής πόλης. Ο ναός ιδρύθηκε ως επισκοπικός, προκειμένου να στεγάσει την έδρα του βουλγαρικού πατριαρχείου για σύντομο διάστημα, μετά τη μεταφορά του από την Έδεσσα. Μετά την παλινόρθωση της βυζαντινής κυριαρχίας στην περιοχή, από το 1018 και εξής, ο ναός λειτούργησε ως επισκοπικός έως τις πρώτες δεκαετίες του 15ου αιώνα.

Πρόκειται για τρίκλιτη ξυλόστεγη μεσοβυζαντινή βασιλική με νάρθηκα. Στα ανατολικά του ναού ανοίγεται μεγάλη ημικυκλική αψίδα, τα δύο παραβήματα δε εκατέρωθεν του βήματος έχουν κάτοψη συνεπτυγμένου σταυροειδούς εγγεγραμμένου ναού. Τα λείψανα του τοιχογραφικού διακόσμου του ναού ανάγονται σε δύο φάσεις, οι οποίες φαίνεται πως συμβαδίζουν με τις ανακαινίσεις του οικοδομήματος στις πρώτες δεκαετίες του 11ου αιώνα και στον 12ο αιώνα.

Σε επαφή με το νότιο εξωτερικό τοίχο βρίσκεται πρόσκτισμα ταφικού χαρακτήρα, που χρονολογείται στην υστεροβυζαντινή περίοδο. Στα νότια και στα δυτικά του μνημείου εντοπίζεται κοιμητήριο του βυζαντινού οικισμού από το 12ο έως τις αρχές του 15ου αιώνα.

Στο διακονικό του καθολικού σώζεται κιβωτιόσχημος τάφος, για τον οποίο πιθανολογήθηκε ότι ανήκει στον άγιο Αχίλλειο, ενώ στο νότιο κλίτος τέσσερις μαρμαρίνες λάρνακες. Οι τάφοι αυτοί απέδωσαν αξιόλογα ευρήματα, το σημαντικότερο από τα οποία ήταν ένα μεταξωτό χρυσοϋφαντό κομμάτι υφάσματος με απεικονίσεις αετών, το οποίο χρονολογήθηκε στο 10ο αιώνα και έδωσε λαβή για σοβαρές υποθέσεις σχετικά με τον κάτοχό του, όπως ταύτιση του νεκρού με τον τσάρο Σαμουήλ.

Όσον αφορά στον επαναπατρισμό από τη Βουλγαρία στην Ελλάδα χειρογράφων και κειμηλίων προερχομένων από μονές της Ανατολικής Μακεδονίας και της Δυτικής Θράκης, σας αναφέρουμε τα ακόλουθα:

Τα βουλγαρικά στρατεύματα κατά τη διάρκεια της βουλγαρικής κατοχής της Ανατολικής Μακεδονίας και Δυτικής Θράκης, στο πλαίσιο των επιχειρήσεων του Α' Παγκοσμίου Πολέμου, και ειδικότερα το έτος 1917, προέβησαν σε αφαίρεση κειμηλίων, χειρογράφων και διαφόρων λατρευτικών ή λειτουργικών αντικειμένων, από σημαντικά μοναστήρια της Μακεδονίας και της Θράκης. Στα προαναφερόμενα συγκαταλέγονται η μονή Δαδιάς στο Σουφλί, οι μονές της

Παναγίας Καλαμούς και της Παναγίας Αρχαγγελιώτισσας στην Ξάνθη, η Μονή της Εικοσιφίνισσας στο Παγγαίο και του Τιμίου Προδρόμου στις Σέρρες.

Μετά τη Συνθήκη του Neuilly -sur- Seine (27.11.1919), το 1923 η Βουλγαρία επέστρεψε μέρος χειρογράφων (259) στην Ελλάδα. Τα υπόλοιπα μεταφέρθηκαν στις συλλογές του Εθνικού και Ιστορικού Μουσείου Σόφιας και στο ερευνητικό ίδρυμα "IVAN DUTCHEV" του Πανεπιστημίου «Κλήμης Αχρίδος» της Σόφιας. Τα χειρόγραφα που φυλάσσονταν στο τελευταίο δημοσιεύτηκαν από βούλγαρους και έλληνες ειδικούς σε συνεργασία με το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης. Τα στοιχεία της έρευνας αποδεικνύουν χωρίς καμία αμφισβήτηση, την ελληνική προέλευση των κειμηλίων, πολλά από τα οποία έχουν ήδη εκτεθεί από τη Βουλγαρία σε εκθέσεις στο εξωτερικό (Γερμανία, 1995-1996, Ιαπωνία, 1997).

Η επιστροφή των κειμηλίων αυτών από τη Βουλγαρία στη Ελλάδα αποτελεί ένα ιδιαίτερα σημαντικό και λεπτό θέμα, το οποίο απασχολεί το ΥΠΠΟΑ εδώ και πολλά χρόνια και άπτεται των διμερών σχέσεων Ελλάδας-Βουλγαρίας στον τομέα του πολιτισμού.

Συχνά μάλιστα διατυπώνονται Ερωτήσεις Ελλήνων βουλευτών με αυτό το περιεχόμενο στο Ελληνικό Κοινοβούλιο, ενώ η επιστροφή των κειμηλίων και χειρογράφων έχει ζητηθεί και από εκκλησιαστικούς παράγοντες.

Επισημαίνεται ότι, σύμφωνα με την τωρινή διάρθρωση του Υπουργείου μας, το θέμα ανήκει κυρίως στις αρμοδιότητες της Διεύθυνσης Διαχείρισης Εθνικού Αρχείου Μνημείων, Τεκμηρίωσης και Προστασίας Πολιτιστικών Αγαθών και της Διεύθυνσής Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Αρχαιοτήτων. Δεδομένου, ωστόσο ότι η υπόθεση εντάσσεται στο πλαίσιο των ελληνοβουλγαρικών σχέσεων, ο χειρισμός των σχετικών διαδικασιών έχει έως σήμερα αναληφθεί από το Υπουργείο Εξωτερικών.

Εσωτερική Διανομή:

1. ΔΒΜΑ
2. Διεύθυνσης Διαχείρισης Εθνικού Αρχείου Μνημείων, Τεκμηρίωσης και Προστασίας Πολιτιστικών Αγαθών
3. Διεύθυνση Μουσείων
4. Εφ. Αρχαιοτήτων Σερρών
5. Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού